

Naamlijst van de in Nederland voorkomende Cicaden (Homoptera, Auchenorrhyncha)

door

W. H. GRAVESTEIN

ABSTRACT

A checklist is compiled of the 349 species of Homoptera, Auchenorrhyncha occurring in the Netherlands.

Na het verschijnen van de checklist van de palaearktische cicaden van de Poolse entomoloog J. Nast (1972) leek het wenselijk een nieuwe naamlijst samen te stellen van onze Nederlandse cicaden. In de hieronder gegeven lijst zijn de nieuwste gegevens verwerkt omtrent de naamgeving van genera en species. Totaal zijn nu 349 soorten cicaden uit Nederland bekend.

Voor een overzicht van de Nederlandse cicaden waren we tot nu toe aangewezen op de „Naamlijst der in Nederland en het aangrenzende gebied waargenomen Cicaden (Hemiptera - Homoptera)” van A. Reclaire (1944), die later door R. H. Cobben en W. H. Gravestein (1958) werd aangevuld met 95 soorten, nieuw voor de Nederlandse fauna. Op het ogenblik kunnen nog drie soorten aan de lijst van de Nederlandse cicaden worden toegevoegd: 1. *Tyrphodelphax albocarinatus* (Stål, 1858), gevonden door mevr. A. C. Ellis-Adam in mei 1972 op de Tongerense Heide. 2. *Graphocephala coccinea* (Forster, 1771), een import, die van Amerika via Engeland zich in ons land heeft gevestigd op *Rhododendron*. Volgens Cobben (persoonlijke mededeling) is hij in Rotterdam en Arnhem blijvend op *Rhododendron* waargenomen. 3. *Ribautiana scalaris* (Ribaut, 1931), een interessante kleine cicade, die door mij gevangen werd in het Beatrixpark te Amsterdam. Hij kwam in aantal op één boom voor. Dit was *Quercus × hispanica* Lam., door Dr. S. J. van Ooststroom als zodanig gedetermineerd. De nieuwste gegevens omtrent genera en species en hun naamgeving volgen in onderstaande lijst (synoniemen zijn gecursiveerd en springen in).

FULGOROMORPHA

clavicornis (Fabricius, 1794)

CIXIIDAE

KELISIINAE

Cixius Latreille, 1804

Kelisia Fieber, 1866

cunicularius (Linnaeus, 1767)

guttulifera (Kirschbaum, 1868)

distinguendus Kirschbaum, 1868

pallidula (Boheman, 1847)

nervosus (Linnaeus, 1758)

punctulum (Kirschbaum, 1868)

similis Kirschbaum, 1868

sabulicola Wagner, 1952

simplex (Herrich-Schäffer, 1835)

vittipennis (J. Sahlberg, 1868)

stigmaticus (Germar, 1818)

STENOCRANINAE

Tachycixius Wagner, 1939

Stenocranus Fieber, 1866

pilosus (Olivier, 1791)

fuscovittatus (Stål, 1858)

Myndus Stål, 1862

major (Kirschbaum, 1868)

musivus (Germar, 1825)

minutus (Fabricius, 1787)

Oliarus Stål, 1862

STIROMINAE

leporinus (Linnaeus, 1761)

Delphacinus Fieber, 1866

DELPHACIDAE

mesomelas (Boheman, 1850)

ASIRACINAE

Ditropis Kirschbaum, 1868

Asiraca Latreille, 1796

pteridis (Spinola, 1839)

Eurysa Fieber, 1866
lineata (Perris, 1857)

Eurysula Vilbaste, 1968
lurida (Fieber, 1866)

Stiroma Fieber, 1866
affinis Fieber, 1866
bicarinata (Herrich-Schäffer, 1835)

Euconomelus Haupt, 1928
lepidus (Boheman, 1847)

DELPHACINAE

Conomelus Fieber, 1866
anceps (Germar, 1821)

Delphax Fabricius, 1798
Araeopus Spinola, 1839
crassicornis (Panzer, 1796)
pulchellus (Curtis, 1833)

Euides Fieber, 1866
Euidella Puton, 1886
speciosa (Boheman, 1845)

CHLORIONINAE

Chloriona Fieber, 1866
glaucescens Fieber, 1866
smaragdula (Stål, 1853)

CRIOMORPHINAE

Megamelus Fieber, 1866
notula (Germar, 1830)

Megadelphax Wagner, 1963
sordidulus (Stål, 1853)

Laodelphax Fennah, 1963
striatellus (Fallén, 1826)

Paraliburnia Jensen-Haarup, 1917
adela (Flor, 1861)

Hyledelphax Vilbaste, 1968
elegantulus (Boheman, 1847)

Megamelodes Le Quesne, 1960
quadrimaculatus (Signoret, 1865)

Calligypona Sahlberg, 1871
reyi (Fieber, 1866)

Delphacodes Fieber, 1866
albifrons (Fieber, 1879)
capnodes (Scott 1870)
venosus (Germar, 1830)

Gravesteiniella Wagner, 1963
boldi (Scott, 1870)

Muellerianella Wagner, 1963
brevipennis (Boheman, 1847)
fairmairei (Perris, 1857)

Muirodelphax Wagner, 1963
aubei (Perris, 1857)

Acanthodelphax Le Quesne, 1964
spinosus (Fieber, 1866)

Tyrphodelphax Vilbaste, 1968
albocarينات (Stål, 1858)
distinctus (Flor, 1861)

Dicranotropis Fieber, 1866
hamata (Boheman, 1847)

Florodelphax Vilbaste, 1968
leptosoma (Flor, 1861)

Koswigianella Wagner, 1963
exigua (Boheman, 1847)

Struebingianella Wagner, 1963
lugubrina (Boheman, 1847)

Xanthodelphax Wagner, 1963
stramineus (Stal, 1958)

Paradelphacodes Wagner, 1963
paludosa (Flor, 1861)

Oncodelphax Wagner, 1963
pullulus (Boheman, 1852)

Criomorphus Curtis, 1833
albomarginatus Curtis, 1833

Javesella Fennah, 1963
discolor (Boheman, 1847)
dubia (Kirschbaum, 1868)
forcipata (Boheman, 1847)
obscura (Boheman, 1847)
pellucida (Fabricius, 1794)

Ribautodelphax Wagner, 1963
albostriatus (Fieber, 1866)
angulosus (Ribaut, 1953)
collinus (Boheman, 1847)
imitans (Ribaut, 1953)
pungens (Ribaut, 1953)

TETTIGOMETRIDAE

Tettigometra Latreille, 1804
obliqua (Panzer, 1799)

ISSIDAE

CALISCELINAE

Ommatidiotus Spinola, 1839
dissimilis (Fallén, 1806)

ISSINAE

Issus Fabricius, 1803
 coleopratus (Fabricius, 1781)

CICADOMORPHA

CERCOPIDAE

CERCOPINAE

Cercopis Fabricius, 1775
 vulnerata Rossi, 1807

Haematoloma Haupt, 1919
 dorsatum (Ahrens, 1812)

APHROPHORINAE

Lepyronia Amyot & Serville, 1843
 coleoprata (Linnaeus, 1758)

Neophilaenus Haupt, 1935
 campestris (Fallén, 1805)
 lineatus (Linnaeus, 1758)
 minor (Kirschbaum, 1868)
 pallidus (Haupt, 1917)

Aphrophora Germar, 1821
 alni (Fallén, 1805)
 alpina Melichar, 1900
 corticea Germar, 1821
 costalis Matsumura, 1903
forneri Haupt, 1919
 salicina (Goeze, 1778)

Philaenus Stål, 1864
 spumarius (Linnaeus, 1758)

MEMBRACIDAE

CENTROTINAE

Gargara Amyot & Serville, 1843
 genistae (Fabricius, 1775)

Centrotus Fabricius, 1803
 cornutus (Linnaeus, 1758)

CICADELLIDAE

ULOPINAE

Ulopa Fallén, 1814
 reticulata (Fabricius, 1794)

MEGOPHTHALMINAE

Megophthalmus Curtis, 1833
 scanicus (Fallén, 1806)

LEDRIINAE

Ledra Fabricius, 1803
 aurita (Linnaeus, 1758)

MACROPSINAE

Oncopsis Burmeister, 1838
 alni (Schrank, 1801)
 appendiculata Wagner, 1944
 avellanae Edwards, 1920
 carpini (J. Sahlberg, 1871)
 flavicollis (Linnaeus, 1761)
 subangulata (J. Sahlberg, 1871)
 tristis (Zetterstedt, 1840)

Pediopsis Burmeister, 1838
 tiliae (Germar, 1831)

Macropsis Lewis, 1834
 aibae Wagner, 1950
 brabantica Wagner, 1964
 cerea (Germar, 1837)
 fuscinervis (Boheman, 1845)
 fuscula (Zetterstedt, 1828)
 glandacea (Fieber, 1868)
 graminea (Fabricius, 1798)
 gravesteini Wagner, 1953
 impura (Boheman, 1845)
 infuscata (J. Sahlberg, 1871)
 marginata (Herrich-Schäffer, 1836)
 megerlei (Fieber, 1868)
 notata (Prohaska, 1923)
 prasina (Boheman, 1852)
 scutellata (Boheman, 1852)
 viridinervis Wagner, 1950

Hephathus Ribaut, 1952
 nanus (Herrich-Schäffer, 1835)

AGALLIINAE

Agallia Curtis, 1833
 brachyptera (Boheman, 1847)
 consobrina Curtis, 1833
 frisia Wagner, 1939
 ribauti Ossiannilsson, 1938
 venosa (Fourcroy, 1785)

Dryodurgades Zachvatkin, 1946
 antoniae (Melichar, 1907)

IDIOCERINAE

Rhytidodus Fieber, 1868
 decimusquartus (Schrank, 1776)

Idiocerus Lewis, 1834
 elegans Flor, 1861
 lituratus (Fallén, 1806)
 rutilans Kirschbaum, 1868
 similis Kirschbaum, 1868
 stigmatalis Lewis, 1834
 vicinus Melichar, 1898

Acericerus Dlabola, 1974
heydenii (Kirschbaum, 1868)
rotundifrons (Kirschbaum, 1868)

Populicerus Dlabola, 1974
albicans (Kirschbaum, 1868)
confusus (Flor, 1861)
laminatus (Flor, 1861)
nitidissimus (Herrich-Schäffer, 1835)
populi (Linnaeus, 1761)

Tremulicerus Dlabola, 1974
distinguendus (Kirschbaum, 1868)
impressifrons (Kirschbaum, 1868)
tremulae (Estlund, 1796)
vitreus (Fabricius, 1803)

IASSINAE

Batracomorphus Lewis, 1834
allionii (Turton, 1802)
Cicada prasina Fabricius, 1794, nec Pallas,
1773

Iassus Fabricius, 1803
lanio (Linnaeus, 1761)
scutellaris (Fieber, 1868)

PENTHIMIINAE

Penthimia Germar, 1821
nigra (Goeze, 1778)

DORYCEPHALINAE

Eupelix Germar, 1821
cuspidata (Fabricius, 1775)

APHRODINAE

Aphrodes Curtis, 1833
albifrons (Linnaeus, 1758)
albiger (Germar, 1821)
bicinctus (Schrank, 1776)
bifasciatus (Linnaeus, 1758)
flavostriatus (Donovan, 1799)
histrionicus (Fabricius, 1794)
limicola Edwards, 1908
serratulae (Fabricius, 1775)
fuscofasciatus Goeze, 1778
trifasciatus (Fourcroy, 1785)

Stroggylocephalus Flor, 1861
agrestis (Fallén, 1806)
livens (Zetterstedt, 1840)

CICADELLINAE

Evacanthini

Evacanthus Le Pelletier & Serville, 1825

acuminatus (Fabricius, 1794)
interruptus (Linnaeus, 1758)

Errhomenini

Errhomenus Fieber, 1866
brachypterus Fieber, 1866

Cicadellini

Cicadella Latreille, 1817
viridis (Linnaeus, 1758)

Graphocephala Van Duzee, 1916
coccinea (Forster, 1771)

TYPHLOCYBINAE

Alebrini

Alebra Fieber, 1866
albostriella (Fallén, 1806)
wahlbergi (Boheman, 1845)

Dikraneurini

Erythria Fieber, 1866
aureola (Fallén, 1806)

Emelyanoviana Anufriev, 1970
mollicula (Boheman, 1845)

Dikraneura Hardy, 1850
variata Hardy, 1850

Forcipata Delong & Caldwell, 1936
forcipata (Flor, 1861)
citrinella (Zetterstedt, 1828)

Notus Fieber, 1866
flavipennis (Zetterstedt, 1828)

Empoascini

Kybos Fieber, 1866
betulicola (Wagner, 1955)
butleri (Edwards, 1908)
oshanini Zachvatkin, 1953
populi (Edwards, 1908)
rufescens Melichar, 1896
smaragdulus (Fallén, 1806)
virgator (Ribaut, 1933)

Empoasca Walsh, 1862
apicalis (Flor, 1861)
decipiens Paoli, 1930
solani (Curtis, 1846)
vitis (Goethe, 1875)

Kyboasca Zachvatkin, 1953
bipunctata (Oshanin, 1871)

Chlorita Fieber, 1872

paolii (Ossiannilsson, 1939)

Typhlocybini

Fagocyba Dlabola, 1958

carri (Edwards, 1914)

cruenta (Herrich-Schäffer, 1838)

ssp. douglasi Edwards, 1878

Ossiannilssonola Christian, 1953

callosa (Then, 1886)

Edwardsiana Zachvatkin, 1929

avellanae (Edwards, 1888)

candidula (Kirschbaum, 1868)

crataegi (Douglas, 1876)

flavescens (Fabricius, 1794)

flexuosa (Ribaut, 1931)

frustrator (Edwards, 1908)

geometrica (Schrank, 1801)

gratiosa (Boheman, 1852)

hippocastani (Edwards, 1888)

lamellaris (Ribaut, 1931)

lanternae (Wagner, 1937)

lethierryi (Edwards, 1881)

prunicola (Edwards, 1914)

rosea (Linnaeus, 1758)

salicicola (Edwards, 1885)

spinigera (Edwards, 1924)

staminata (Ribaut, 1931)

tersa (Edwards, 1914)

Eupterycyba Dlabola, 1958

jucunda (Herrich-Schäffer, 1837)

Linnavouriana Dlabola, 1958

decempunctata (Fallén, 1806)

sexmaculata (Hardy, 1850)

Ribautiana Zachvatkin, 1947

scalaris (Ribaut, 1931)

tenerrima (Herrich-Schäffer, 1834)

ulmi (Linnaeus, 1758)

Typhlocyba Germar, 1833

bifasciata Boheman, 1851

quercus (Fabricius, 1777)

Eurhadina Haupt, 1929

concinna (Germar, 1831)

kirschbaumi Wagner, 1935

loewii (Then, 1886)

pulchella (Fallén, 1806)

ribauti Wagner, 1935

Eupteryx Curtis, 1833

adpersa (Herrich-Schäffer, 1838)

artemisiae (Kirschbaum, 1868)

atropunctata (Goeze, 1778)

aurata (Linnaeus, 1758)

collina (Flor, 1861)

cyclops (Matsumura, 1906)

filicum (Newman, 1853)

melissae Curtis, 1837

notata Curtis, 1837

signatipennis (Boheman, 1847)

stachydearum (Hardy, 1850)

tenella (Fallén, 1806)

thoulessi Edwards, 1926

urticae (Fabricius, 1803)

vittata (Linnaeus, 1758)

Aguriahana Distant, 1918

germari (Zetterstedt, 1840)

pictilis (Stål, 1853)

stellulata (Burmeister, 1841)

Erythroneurini

Alnetoidia Dlabola, 1958

alneti (Dahlbom, 1850)

Zyginidia Haupt, 1929

scutellaris (Herrich-Schäffer, 1838)

Zygina Fieber, 1866

angusta Lethierry, 1874

flammigera (Fourcroy, 1785)

ordinaria (Ribaut, 1936)

roseipennis (Tollin, 1851)

rubrovittata (Lethierry, 1869)

tiliae (Fallén, 1806)

hyperici (Herrich-Schäffer, 1834)

Arboridia Zachvatkin, 1946

parvula (Boheman, 1845)

velata (Ribaut, 1952)

DELTOCEPHALINAE

Grypotini

Grypotes Fieber, 1866

puncticollis (Herrich-Schäffer, 1834)

Goniagnathini

Goniagnathus Fieber, 1866

brevis (Herrich-Schäffer, 1835)

guttulinervis (Kirschbaum, 1868)

Opsiini

Opsius Fieber, 1866

stactogalus Fieber, 1866

Neoliturus Distant, 1918

fenestratus (Herrich-Schäffer, 1834)

Macrostelini

- Balclutha Kirkaldy, 1900
punctata (Fabricius, 1775)
- Macrosteles Fieber, 1866
cristatus (Ribaut, 1927)
cyane (Boheman, 1845)
fieberi (Edwards, 1889)
frontalis (Scott, 1875)
horvathi (Wagner, 1935)
laevis (Ribaut, 1927)
lividus (Edwards, 1894)
ossiannilssoni Lindberg, 1954
quadripunctulatus (Kirschbaum, 1868)
septemnotatus (Fallén, 1806)
sexnotatus (Fallén, 1806)
sordidipennis (Stål, 1858)
variatus (Fallén, 1806)
viridigriseus (Edwards, 1922)
- Sagatus Ribaut, 1948
punctifrons (Fallén, 1826)
- Deltocephalini
- Deltocephalus Burmeister, 1838
maculiceps Boheman, 1847
pulicaris (Fallén, 1806)
- Recilia Edwards, 1922
coronifera (Marshall, 1866)
- Doraturini
- Doratura J. Sahlberg, 1871
homophila (Flor, 1861)
impudica (Horvath, 1897)
stylata (Boheman, 1847)
- Fieberiellini
- Fieberiella Signoret, 1880
florii (Stål, 1864)
- Placotettix Ribaut, 1942
taeniatifrons (Kirschbaum, 1868)
- Athysanini
- Platymetopius Burmeister, 1838
major (Kirschbaum, 1868)
undatus (De Geer, 1773)
- Idiodonus Ball, 1936
cruentatus (Panzer, 1799)
- Lamprotettix Ribaut, 1942
nitidulus (Fabricius, 1787)
Allygus Fieber, 1875
atomarius (Fabricius, 1794)
commutatus Fieber, 1872
- mixtus (Fabricius, 1794)
modestus Scott, 1876
- Graphocraerus Thomson, 1869
ventralis (Fallén, 1806)
- Rhytistylus Fieber, 1875
proceps (Kirschbaum, 1868)
- Hardya Edwards, 1922
tenuis (Germar, 1821)
- Sardius Ribaut, 1946
argus (Marshall, 1866)
- Paluda DeLong 1937
elongata (Wagner, 1952)
flaveola (Boheman, 1845)
preyssleri (Herrich-Schäffer, 1835)
vitripennis (Flor, 1861)
- Elymana DeLong, 1936
sulphurella (Zetterstedt, 1828)
- Cicadula Zetterstedt, 1840
aurantipes (Edwards, 1894)
flori (J. Sahlberg, 1871)
frontalis (Herrich-Schäffer, 1835)
persimilis (Edwards, 1894)
quadrinotata (Fabricius, 1794)
quinenotata (Boheman, 1845)
saturata (Edwards, 1915)
- Mocydia Edwards, 1922
crocea (Herrich-Schäffer, 1837)
- Mocydiopsis Ribaut, 1939
attenuata (Germar, 1821)
parvicauda Ribaut, 1939
- Speudotettix Ribaut, 1942
subfuscus (Fallén, 1806)
- Thamnotettix Zetterstedt, 1840
confinis (Zetterstedt, 1828)
dilutior (Kirschbaum, 1868)
- Pithyotettix Ribaut, 1942
abietinus (Fallén, 1806)
- Macustus Ribaut, 1942
grisescens (Zetterstedt, 1828)
- Athysanus Burmeister, 1838
argentarius Metcalf, 1955
quadrum Boheman, 1845
- Scleroracus Van Duzee, 1894
Ophiola Edwards, 1922
corniculus (Marshall, 1866)
orichalceus Thomson, 1869

- decumanus (Kontkanen, 1949)
Cicada striatula Fallén, 1806, nec
 Fabricius, 1794
- plutonium (Uhler, 1877)
 russeolus (Fallén, 1877)
- Limotettix J. Sahlberg, 1871
 striola (Fallén, 1806)
- Euscelidius Ribaut, 1942
 variegatus (Kirschbaum, 1858)
- Conosanus Osborn & Ball, 1902
 obsoletus (Kirschbaum, 1858)
- Euscelis Brullé, 1832
 incisus (Kirschbaum, 1858)
plebejus Fallén, 1806
 lineolatus Brullé, 1832
 ohausi Wagner, 1939
 venosus (Kirschbaum, 1868)
- Streptanus Ribaut, 1942
 aemulans (Kirschbaum, 1868)
 marginatus (Kirschbaum, 1858)
 sordidus (Zetterstedt, 1828)
- Artianus Ribaut, 1942
 interstitialis (Germar, 1821)
- Paralimnini
- Paramesus Fieber, 1866
 obtusifrons (Stål, 1953)
Cicada nervosa Fallén, 1826, nec Linnaeus, 1758
- Paralimnus Matsumura, 1902
 phragmitis (Boheman, 1847)
- Metalimnus Ribaut, 1948
 formosus (Boheman, 1845)
- Arocephalus Ribaut, 1946
 longiceps (Kirschbaum, 1868)
- punctum (Flor, 1861)
- Psammotettix Haupt, 1929
 albomarginatus Wagner, 1959
 cephalotes (Herrich-Schäffer, 1834)
 confinis (Dahlbom, 1850)
 exilis Wagner, 1941
 helvolus (Kirschbaum, 1868)
 maritimus (Perris, 1857)
 nodosus (Ribaut, 1967)
 pallidinervis (Dahlbom, 1850)
 putoni (Then, 1898)
 sabulicola (Curtis, 1837)
- Adarrus Ribaut, 1947
 multinotatus (Boheman, 1847)
 ocellaris (Fallén, 1806)
- Turrutus Ribaut, 1946
 socialis (Flor, 1861)
- Jassargus Zachvatkin, 1934
 allobrogicus (Ribaut, 1936)
 distinguendus (Flor, 1861)
 flori (Fieber, 1869)
 obtusivalvis (Kirschbaum, 1868)
 sursumflexus (Then, 1902)
- Arthaldeus Ribaut, 1946
 pascuellus (Fallén, 1826)
 striifrons (Kirschbaum, 1868)
- Sorhoanus Ribaut, 1946
 assimilis (Fallén, 1806)
 xanthoneurus (Fieber, 1869)
- Cosmotettix Ribaut, 1942
 panzeri (Flor, 1861)
- Mocuellus Ribaut, 1942
 collinus (Boheman, 1850)
 metrius (Flor, 1861)

LITERATUUR

- Cobben, R. H. & W. H. Gravesteyn, 1958. 95 Cicaden, nieuw voor de Nederlandse fauna (Hem. Auchenorrhyncha). *Ent. Ber., Amst.* 18 (6): 122—124.
- Nast, J., 1972. *Palaeartic Auchenorrhyncha (Homoptera), an annotated checklist*. 550 pp., Polish Scientific Publishers, Warszawa.
- Reclaire, A., 1944. Naamlijst der in Nederland en het aangrenzende gebied waargenomen Cicaden (Hemiptera - Homoptera). *Ent. Ber., Amst.* 11 (261—263): 221—256.

Amsterdam 1010, Rubensstraat 87.